

KARL CHRIST

HISTORIA CESARSTWA
RZYMSKIEGO
OD AVGVSTA DO KONSTANTYNA

Do druku podał i przedśłowiem opatrzył

LESZEK MROZEWICZ

Przekład

ANNA GIERLIŃSKA

Poznań-Gniezno 2016

Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk

SPIS TREŚCI

OD REDAKCJI	9
PRZEDSŁOWIE: Karl Christ i Rzym nieprzemijający (<i>Leszek Mrozewicz</i>)	11
WSTĘP	27
REPUBLIKA RZYMSKA I JEJ IMPERIUM	43
UPADEK REPUBLIKI RZYMSKIEJ – EPOKA WOJEN DOMOWYCH	59
OKTAWIAN – DROGA DO JEDYNOWŁADZTWA	85
PRYNCYPAT AUGUSTA	129
Uwagi wstępne	129
Legalizacja władzy i rozbudowa systemu politycznego	132
Ogólna charakterystyka polityki wewnętrznej i państwowoprawnych podstaw pryncypatu	132
Przeobrażenia społecznie	141
Reorganizacja administracji i wojska	155
Sądownictwo	167
System ekonomiczny	170
Polityka graniczna i zagraniczna	174
Kultura epoki augustowskiej	191
Przemiany religijne	217
Ideologia a rzeczywistość ustrojowa	229
Osobowość a system polityczny – Cezar i August	233
IMPERIUM ROMANUM W I WIEKU PO CHR.	241
Konsolidacja pryncypatu pod rządami Tyberiusza (14-37 po Chr.)	241
Imperium Rzymskie za czasów Kaliguli, Klaudiusza i Nerona (37-68 po Chr.) ...	278
Kryzys roku czterech cesarzy i epoka Flawiuszów (68-96 po Chr.)	322

IMPERIUM ROMANUM W II WIEKU PO CHR.	373
Dynastia Antoninów – ideologia a rzeczywistość ustrojowa	373
Rządy Trajana (98-117 po Chr.)	383
Imperium Romanum za czasów Hadriana (117-138 po Chr.)	
i Antonina Piusa (138-161 po Chr.)	407
Imperium Romanum za czasów Marka Aureliusza (161-180 po Chr.)	
i Kommodusa (180-192 rok po Chr.)	430
 STRUKTURA SPOŁECZNA IMPERIUM ROMANUM	 451
Niewolnicy	451
Wyzwolenicy	472
Ludność prowincji	480
Obywatele rzymscy	486
Arystokracja municypalna	495
Ekwicy	509
Stan senatorski	516
Wojsko	526
Princeps i <i>domus principis</i>	542
Ideologia pryncypatu	551
 CELE I ŚRODKI POLITYKI IMPERIALNEJ	 555
Problematyka polityki imperialnej epoki pryncypatu	555
System administracyjny Imperium Romanum	557
Budżet Imperium Romanum	561
Urbanizacja	569
Rzymskie prawa obywatelskie – problem romanizacji	583
Strefy przygraniczne i przedpoła Imperium Romanum	591
 ROZWÓJ GOSPODARCZY	 615
Warunki ogólne i główne czynniki	615
Rolnictwo	621
Rzemiosło i handel	629

ROZWÓJ CYWILIZACYJNY I KULTUROWY	643
Nauka i technika	643
Literatura i sztuka	663
Przemiany religijne	702
Judaizm i chrześcijaństwo	719
KRYZYS PAŃSTWA RZYMSKIEGO W III WIEKU PO CHR.	747
Imperium Romanum pod rządami dynastii Sewerów (193-235 po Chr.)	747
Imperium Rzymskie a państwa sąsiednie	789
Geneza i struktura państwa Sasanidów	789
Germanie w III wieku po Chr.	795
Imperium Romanum za czasów tzw. cesarzy wojskowych (235-284 po Chr.) ...	806
Od Maksymina Traka do Trajana Decjusza (235-251 po Chr.)	806
Od Treboniana Gala do Dioklecjana (251-284 po Chr.)	821
Chrześcijaństwo w III wieku po Chr. – religia a prądy umysłowe epoki	842
Przemiany strukturalne w okresie rządów tzw. cesarzy wojskowych	861
Dioklecjańska tetrarchia	868
CZASY KONSTANTYNA WIELKIEGO	901
Od drugiej tetrarchii do jedynowładztwa Konstantyna Wielkiego	901
Cesarstwo Rzymskie pod rządami Konstantyna Wielkiego	921
Konstantyn Wielki a chrześcijaństwo	942
RETROSPEKTYWA I PERSPEKTYWA OGÓLNA	965
ANEKS	
Bibliografia	987
Tablice genealogiczne	1047
Wykaz ilustracji	1051
Indeks nazw własnych	1055